# הלכות גירושין פרק יב

## פרק יב: נאמנות להתיר אשה

### נאמנות שנתגרשה

#### נאמנות האשה עצמה

א.

כשלא הוחזקה אשת איש

האשה שבאה ואמרה, "אשת איש הייתי וגרושה אני" - נאמנת, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

כשהוחזקה אשת איש

הוחזקה אשת איש, ובאה ואמרה, "גירשני בעלי" - אינה נאמנת להתיר עצמה, אבל פסלה עצמה לכהונה לעולם.

ואם מת בעלה - חוששין לדבריה, וחולצת ולא מתיבמת:

ב.

עדים

היו לה שני עדים שהיא גרושה, אף על פי שאין שם גט - הרי זו תינשא לכתחילה.

הוציאה גט מתחת ידה ואמרה, "גירשני בעלי בזה" - הרי זו נאמנת ותינשא בו, אף על פי שאינו מקויים, כמו שביארנו.

ג.

בא הבעל וערער.

אם אמר - "לא נתתיו לה, אלא נפל ממני ומצאה אותו" - אינו נאמן, שהרי הודה שכתבו לה, והרי הוא יוצא מתחת ידה.

אבל אם אמר הבעל, "על תנאי היה", "פיקדון היה, "מעולם לא כתבתיו ומזויף הוא" - יתקיים בחותמיו או בעדי מסירה, כמו שביארנו.

ואם לא נתקיים - אינה מגורשת להיותה מותרת לאחרים, אבל נפסלה מן הכהונה, כמו שביארנו, שהרי פסלה עצמה בהודאת פיה, ועשת עצמה כחתיכה של איסור:

ד.

הכחשת האשה והבעל

באה היא ובעלה. היא אומרת, "גירשתני ואבד גיטי". והוא אומר, "לא גירשתיך" - אף על פי שהוחזקה אשתו - הרי זו נאמנת, חזקה שאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה:

ה.

אמר הבעל, "גירשתי את אשתי" - אינו נאמן, וחוששין לדבריו, ותהיה ספק מגורשת.

ואפילו הודת לו שגירשה - אינו נאמן, שמא יתכוון לקלקל אותה, או בגט בטל גירשה והיא אינה יודעת, או שמא תעיז פניה בו מפני שהוא מאמינה, והיא אינה יודעת כובד האיסור שלה.

לפיכך אומרין לו, "אם אמת הדבר, הרי אתם קיימין, גרשה עתה בפנינו":

ו.

שנים אומרין "נתגרשה", ושנים מכחישין אותם ואומרין "לא נתגרשה", אפילו הבעל עומד והיא אומרת לו "גירשתני" - הרי זו בחזקת אשת איש גמורה כשהיתה, מפני העדים שסומכין אותה אפשר שתעיז פניה.

לפיכך אם נישאת - תצא והולד ממזר:

ז.

במה דברים אמורים? בשאמרו "עכשיו נתגרשה", שהרי אומרין לה, "אם אמת הדבר, הוציאי גיטיך".

אבל אם אמרו העדים, "מכמה ימים נתגרשה" - יש לומר אבד הגט, והואיל והיא אומרת "גרושה אני בודאי", ושני עדים מעידים לה, אף על פי שהרי שנים מכחישין אותן.

אם נישאת לאחד מעדיה - לא תצא, שהרי היא ובעלה יודעים בודאי שהיא מותרת, וחזקה היא שאין מקלקלין עצמן.

אבל אם נישאת לאחר - הואיל והדבר אצלו ספק.

וכן, אם אמרה היא "איני יודעת" , אפילו נישאת לאחד מעדיה - הרי זו תצא, והולד ספק ממזר:

ח.

אמרו שנים, "ראינוה שנתגרשה", ושנים אומרין, "לא ראינוה".

אם היו כולן שרויין בחצר אחת - הרי זו לא תינשא. ואם נישאת - לא תצא, והולד כשר, שבני אדם עשויין לגרש בצנעה:

ט.

האשה שלא הוחזקה אשת איש, ובא עד אחד ואמר, "אשת איש היתה ונתגרשה", ובא עד אחד ואמר, "לא נתגרשה" - הרי שניהם מעידים שהיא אשת איש, ואחד מעיד שהיא גרושה, ואין דבריו של אחד מועיל במקום שנים, ולפיכך לא תינשא, ואם נישאת - תצא:

י.

אשה ושני אנשים שבאו ממדינה אחרת. זה אומר, "זו אשתי וזה עבדי", וזה אומר, "זו אשתי וזה עבדי", והאשה אומרת, "שניהם עבדי" - הרי היא מותרת לכל, ואף על פי ששניהם החזיקוה אשת איש, הואיל וכל אחד מהן לעצמו העיד, אינן נאמנין:

## נאמנות שליח קבלה

יא.

שליח קבלה שהוציא גט מתחת ידו, והבעל אומר, "מזויף הוא" - יתקיים בחותמיו או בעדי מסירה, כמו שביארנו.

אמר הבעל, "פיקדון נתתיו לו", והשליח אומר, "לגירושין נתנו לי" - השליח נאמן.

וכן, אם היה הגט יוצא מתחת ידי האשה, והיא אומרת, "שליח זה נתנו לי", והשליח אומר, "כן היה, ולגירושין נתנו לי", והבעל אומר, "לא נתתיו אלא לפיקדון" - השליח נאמן, והרי זו מגורשת:

יב.

אבד הגט, אף על פי שהבעל אומר, "לגירושין נתתי הגט לשליח", והשליח אומר, "נתתיו לה" - הרי זו ספק מגורשת, שהרי הוחזקה אשת איש, ואין כאן אלא עד אחד ובעל.

ואפילו אמרה האשה, "בפני נתנו לו לגירושין ונתנו השליח לי", הואיל והבעל והשליח סועדין אותה, אפשר שתעיז פניה, ושמא לא נתגרשה:

יג.

שליח קבלה שקיבל גט לאשה, ושלחו לה ביד שני עדים, והגיע הגט לידה ונטלתו, והרי הגט יוצא מתחת ידה, והיא אינה יודעת אם בעלה שלחו, או שליח קבלה שלה, או שלוחו של בעלה - הרי זו מגורשת, כמו שביארנו:

יד.

בא בעל וערער שלא כתבו, או שהוא גט בטל - יתקיים בחותמיו, שהרי עדים מעידים שהגט שנתנו לה יצא מתחת ידי שלוחה שידו כידה, ואף על פי שהיא אינה יודעת, הרי העדים ידעו.

ואם לא נתקיים - אינה מגורשת:

## נאמנות שמתה

טו.

מי שהוחזקה אשת איש, והלכה היא ובעלה, ושלום בינו לבינה ושלום בעולם, ובאה ואמרה, "מת בעלי" - נאמנת, ותינשא או תתייבם.

חזקה שאינה מקלקלת עצמה ותאסור עצמה על זה ועל זה, ותפסיד כתובתה מזה ומזה, ותוציא בניה ממזרים, בדבר העשוי להיגלות לכל, ואי אפשר להכחיש ולא לטעון טענה, שאם הוא חי סופו לבוא, או ייודע שהוא חי:

עז.

וכן, אם בא עד אחד והעיד לה שמת בעלה - תינשא על פיו, שהדבר עשוי להיגלות.

אפילו עבד, או אשה, או שפחה, ועד מפי עד, מפי עבד, מפי שפחה, מפי קרובים - נאמנין לומר מת פלוני, ותינשא אשתו או תתייבם על פיהם:

עז.

והכל נאמנין להעיד לה עדות זו, חוץ מחמש נשים שחזקתן שונאות זו את זו, שאין מעידות זו לזו במיתת בעלה, ושמא יתכוונו לאסרה על בעלה ועדיין הוא קיים, ואלו הן:

א. חמותה,

ב. ובת חמותה,

ג. וצרתה,

ד. ויבמתה,

ה. ובת בעלה:

עז.

אפילו גוי המשיח לפי תומו - נאמן, ומשיאין על פיו, כמו שיתבאר.

ואם נתכוון להעיד - אינו נאמן.

יז.

וכן, הפסול בעבירה מן התורה, אם בא להעיד לאשה שמת בעלה - אינו נאמן.

ואם היה משיח לפי תומו - נאמן, אין זה פחות מן הגוי.

אבל פסול מדבריהם - נאמן לעדות אשה:

## עדים בהכחשה

יח.

בא עד אחד והעיד שמת בעלה, והתירוה להינשא על פיו. ואחר כך בא אחר והכחיש את הראשון ואמר "לא מת" - הרי זו לא תצא מהתרה ותינשא, שעד אחד בעדות אשה כשני עדים בשאר עדויות, ואין דבריו של אחד במקום שנים:

יט.

באו שניהם כאחד, זה אומר "מת" וזה אומר "לא מת", אשה אומרת "מת" ואשה אומרת "לא מת" - הרי זו לא תינשא, ואם נישאת - תצא, מפני שהיא ספק.

ואם נישאת לעד שהעיד לה, והיא אומרת, בריא לי שמת - הרי זו לא תצא.

באו שנים ואמרו לא מת, אף על פי שנישאת - תצא:

כ.

במה דברים אמורים? בשהיה האחד שנישאת על פיו כמו השנים שבאו והכחישו אותו, כגון שנישאת על פי איש, ובאו שנים ואמרו "לא מת". או שנישאת על פי אשה או על פי עצמה, ובאו שתי נשים או שני פסולים של דבריהם ואמרו "לא מת":

כ.

אבל עד כשר אומר "מת", ונשים רבות או פסולים אומרין "לא מת" - הרי זה כמחצה למחצה, ואם נישאת לאחד מעדיה, והיא אומרת ודאי מת - הרי זו לא תצא.

כא.

אשה אומרת "מת", או היא שאמרה "בעלי מת", ואחר כך בא עד כשר ואמר "לא מת" - הרי זו לא תינשא, ואם נישאת - תצא:

כב.

אשה אומרת "לא מת" ושתי נשים אומרות "מת" - הרי זו תינשא.

וכן, אם אמרו עשר נשים "לא מת", ואחת עשרה אומרות "מת" - הרי זו תינשא, שאין אומרין שנים כמאה אלא בעדים כשרים, אבל בפסולין הולכין אחר הרוב בין להקל בין להחמיר:

כג.

שני עדים אומרין "מת", ושנים אומרין "לא מת" - הרי זו לא תינשא, ואם נישאת, תצא, מפני שהיא ספק.

ואם נישאת לאחד מעדיה, והיא אומרת, "בריא לי שמת" - הרי זו לא תצא:

כד.

מי שיש לו שתי נשים, ובאה אחת מהן ואמרה, "מת בעלי" - הרי זו תינשא על פי עצמה, כמו שהודענו. וצרתה אסורה, שאין צרה מעידה לחברתה.

ואפילו נישאת זו תחילה - אין אומרין אילו לא מת בעלה לא היתה אוסרת עצמה עליו, שמא משנאתה בצרתה רוצה היא שיאסרו שתיהן עליו:

כד.

זאת אומרת "מת בעלה", וצרתה מכחשת אותה ואומרת לה "לא מת" - הרי זו תינשא. כשם שאינה מעידה לה להתירה, כך לא תעיד לה לאסרה. זו אומרת "מת", וצרתה אומרת "נהרג", הואיל ושתיהן אומרות שאינו קיים - הרי אלו יינשאו: